

දුහනව වන ආණ්ඩුවෙම ව්‍යවස්ථා කරුණු දෙනයට අත්වලුක

විකල්ප
නුතිකත්ව
කේන්ද්‍රය

2015 මැයි

දහනව වන
ଆଣ୍ଟେବ୍ରିକ୍ୟମ ව୍ୟଵସ୍ଥା
ଜିଂଗୋଦନାୟର
ଅନ୍ତର୍ଲେଳକ୍

ଶିକ୍ଷାପ ପ୍ରତିପଦ୍ଧତି କେନ୍ଦ୍ର୍ୟ
2015 ମେଡି

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දය

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දය යනු ස්වාධීන දේශපාලන පසේවාදිත්වයෙන් තොර සංවිධානයක් වන අතර එය මූලික වශයෙන් රාජ්‍යකරණය සහ ගැටුම් නිරාකරණය හා සබැදි ගැටුම කෙරෙහි සිය අවධානය යොමු කරයි. 1996 දී විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දය පිහිට වනු ලැබුයේ මහජන ප්‍රතිපත්තින් පිළිබඳව වූ කතිකාවත සඳහා සිවිල් සමාජයේ සංඝ්‍යායකත්වය අත්‍යවශ්‍ය වන බවට හා එය ගක්තිමත් කළ යුතුව පවතින බවට වන දැඩි විශ්වාසය පෙරදුරි කොට ගෙන ය. මහජන ප්‍රතිපත්තින් විවේචනාත්මක විමර්ශනයට හාජන කරන, විකල්පයන් හඳුනා ගන්නා හා ඒවා ව්‍යාප්ත කරන පර්යේෂණ හා බලපැමි කිරීමේ වැඩසටහන් වෙනුවෙන් විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දය කැපවී සිටී.

ලිපිනය : 24/2, 28 වන පළුමග, මල් පාර, කොළඹ
7, ශ්‍රී ලංකාව

දුරකථන : +94 (11) 2565304/5/6

ගැක්ස් : +94 (11) 4714460

වෙබ් අඩවිය : www.cpalanka.org,

විද්‍යුත් තැපෑල : info@cpalanka.org

පසුබිම

දහනව වන ආය්ධිකුම ව්‍යවස්ථා සංගේධනය ලෙස නම් කරන ලද පනත් කෙටුම්පතක් 2015 මාර්තු 16 දා ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් වූ අතර, එය 2015 මාර්තු 24 වනදා පාර්ලිමේන්තුවේ න්‍යාය පත්‍රයට ඇතුළත් කරන ලදී. ඉත් පසුව කැබේනට් අමාත්‍ය මණ්ඩලය (මෙහි පහත “කැබේනට් මණ්ඩලය” යෙනුවෙන් යෙදේ) විසින් මෙම පනත් කෙටුම්පතට අදාළ වෙනස්කම් කිහිපයකට අනුමැතිය දෙන ලද අතර, පාර්ලිමේන්තුවේ කාරකසභා අවස්ථාවේදී මෙම වෙනස්කම් සිදු කරනු ඇති බවට ප්‍රවත්පත් වාර්තාවල සඳහන් විය.

ඉත්පසුව, ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද එම පනත් කෙටුම්පත සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එහි කොටසක් හෝ පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක් විසින් සම්මත කිරීමට අමතරව ජනතාව විසින් ජනමත විවාරණයක් මගින් ද සම්මත කළ යුතු දිය තීන්දුවක් ලබා ගැනීම සඳහා පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකු විසින් ග්‍රේෂ්‍යාධිකරණය වෙත පෙන්සම් ඉදිරිපත් කරන ලදී. එම පෙන්සම් සළකා බැලීම සිදු වන අතරතුර දී ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද එම පනත් කෙටුම්පත සඳහා ඉහත කි කැබේනට් මණ්ඩලය අනුමත කර තිබූ වෙනස්කම් නීතිපතිවරයා විසින් ග්‍රේෂ්‍යාධිකරණයට ඉදිරිපත් කරන ලදී. එම වෙනස්කම් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ද අනුමත කර තිබුණි. ග්‍රේෂ්‍යාධිකරණය ඉදිරියේ පෙන්සම් සළකා බැලීම සිදු වූ කාලය තුළ දී පාර්ශ්වකරුවන් විසින් ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද මූල් පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳවත්, යෝජ්ත වෙනස්කම් පිළිබඳවත් කරුණු ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පනත් කෙටුම්පතහේ 11 සහ 26 වගන්තිවල ඇතුළත් පහත සඳහන් මේද පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක ජන්දයෙන් සම්මත කර ගැනීමට අමතරව ජනතාව විසින් ජනමත විවාරණයකින් ද සම්මත කර ගත යුතු බව SC SD 4-19/2015 දරණ නඩුවේ දී ග්‍රේෂ්‍යාධිකරණය විසින් තීරණය කරන ලදී.

(SC SD 4-19/2015 දරණ නඩුවෙහි ශේෂ්ධාධිකරණ තීන්දුව අනුව) ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇතුළත්, ජනතාව විසින් ජනමත විවාරණයකින් ද සම්මත කර ගත යුතු වගන්ති

පනත් කෙටුම්පතෙහි 11 වන වගන්තිය

යෝජිත 42 (3) වගන්තිය - අග්‍රාමාත්‍යවරයා කැඳිනට් මේවලයේ ප්‍රධානීය වන්නේ ය.

යෝජිත 43 (1) වගන්තිය -අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින්, අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාවද අමාත්‍යංශ සහ එකී අමාත්‍යවරුන්ට පැවරෙන විෂය සහ කාර්යයන් ද නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

යෝජිත 43 (3) වගන්තිය - අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින් කවර වේලාවක දී වූව ද, කැඳිනට් මේවලය වෙත පවරන ලද විෂය සහ කාර්ය වෙනස් කිරීම සහ කැඳිනට් මේවලයේ සංයුතිය වෙනස් කිරීම සඳහා ජනාධිපතිවරයාට නිර්දේශ කිරීම කරනු ලැබිය හැකි ය.

යෝජිත 44 (2) වගන්තිය - කැඳිනට් නොවන අමාත්‍යවරයන්ට පැවරිය යුතු විෂය සහ කාර්ය අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

යෝජිත 44 (3) වගන්තිය - කැඳිනට් නොවන අමාත්‍යවරයන්ට පවරනු ලැබූ විෂය, අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින් කවර වූ හෝ විටක වෙනස් කරනු ලැබිය හැකි ය.

යෝජිත 44 (5) වගන්තිය - කැඳිනට් මේවලයේ කවර වූ හෝ අමාත්‍යවරයකු විසින් තමන් වෙත පැවරී ඇති යම් බලයක් හෝ කාර්යයක් අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ඉල්ලීම මත, ගැසට් පත්‍රයේ පළකරනු ලබන නිවේදනයක් මගින් කැඳිනට් නොවන අමාත්‍යවරයකුට පවරා දිය හැකි ය.

පනත් කෙටුම්පතෙහි 26 වන වගන්තිය

යෝජන 104ආ (5) (ඇ) වගන්තිය -මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද රෙගුලාසි රජයේ හෝ පූද්ගලික ඉවත් විද්‍යුලි සේවා හෝ රුපවාහිනී සේවා පවත්වාගෙන යන්නකු විසින් උල්ලංසනය කරනු ලැබූ අවස්ථාවක දී, එහි කළමනාකරණය හාර ගැනීමට නිසි බලධරයකු පත් කිරීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට බලය ඇත.

එම නිසි බලධරයා විසින්, දේශපාලන විකාශන හෝ ජන්ද විමසීම කෙරෙහි බලපාන වෙනත් යම් විකාශනයක් හෝ සම්බන්ධයෙන් අදාළ ආයතනයෙහි කළමනාකරණය එම ජන්ද විමසීම අවසන් වන තෙක් තමන් යටතට ගනු ලැබිය යුතු ය.

- ජනාධිපතිවරයා ජාතික සම්ගියේ සංකෝතය විය යුතු බව සඳහන් යෝජන 33 (1) ව්‍යවස්ථාව වැරදි බවත්, එය ඉවත් කළ යුතු බවත් ග්‍රෑශ්‍යාධිකරණය විසින් තීරණය කරන ලදී.

ගැසට මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පනත් කෙටුම්පත සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ සංගේධනයන් (කැබේනට් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද) සම්බන්ධයෙන් තීතියුවරුන් කිහිප දෙනෙකු විසින් ම ග්‍රෑශ්‍යාධිකරණයට කරුණු ඉදිරිපත් කරනු ලැබූව ද, එම ලේඛනයෙහි ඇතුළත් කිසිදු වගන්තියක් සම්බන්ධයෙන් ග්‍රෑශ්‍යාධිකරණය විශේෂයෙන් අදහස් දැක්වූයේ නැත. අවසානයේ දී

පාර්ලිමේන්තු විවාදය සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලැබූවේ 2015 මාර්තු 16 වනද ගැසට් පත්‍රයෙහි පල වූ පනත් කෙටුම්පතම ය.

මෙම පනත් කෙටුම්පත 2015 අප්‍රේල් 28 ද පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක ජන්දයෙන් සම්මත කරන ලදී. එක් එක් මන්ත්‍රීවරයා ජන්දය පල කළ ආකාරය නම් වගයෙන් සටහන් කරන ලදී (පනතට පක්ෂව ජන්ද -212, විරැද්ධව -1, ජන්දය දීමෙන් වැළකි සිටි ගණන -1, නොපැමිණි ගණන-10). කාරක සහා අවස්ථාවේ දී සලකා බැලීම සඳහා පනත් කෙටුම්පතට සංශෝධන ඡ්‍යෙ ප්‍රතිචාර පනත් සංශෝධන ඡ්‍යෙ සහ විපක්ෂයෙන් සංශෝධන ඡ්‍යෙ ඉදිරිපත් වූ බව වාර්තා විය.

දහනව වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවහි සිදු වූ ප්‍රධාන වෙනස්කම්

විධායක ජනාධිපති බුරයෙහි වෙනස්කම්

1. ජනාධිපතිවරයාගේ බුර කාලය අඩු කිරීම- ජනාධිපතිවරයාගේ බුර කාලය වසර 6 සිට 5 දක්වා අඩු කරන ලදී. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 3 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 30 (2) ව්‍යවස්ථාව)

2. කිසියම් පුද්ගලයෙකුට ජනාධිපති බුරය දැරය හැක්කේ දෙවරක්ය යන සීමා කිරීම නැවත හඳුන්වා දීම - ඒ අනුව ජනාධිපතිවරයා වගයෙන් දෙවරක් තේරී පත් වූ පුද්ගලයෙකු තුන්වන වරට ජනාධිපති බුරය සඳහා තරග වැදීමට සුදුසුකම් නොලබයි. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 4 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 31 (2) ව්‍යවස්ථාව)

3. පහත සඳහන් පුද්ගලයේ ජනාධිපති බුරය සඳහා තේරී පත් වීමට සුදුසුකම් නොලබති;

වයස අවුරුදු 35ට අඩු පුද්ගලයෙකු (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගෝධනයේ 21 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 92 (අ) ව්‍යවස්ථාව) හෝ

- දැවිත්ව පුරවැසිහාවය ලබාගත් තැනැත්තෙකු (මෙහි පහත 24 වන ජේදය බලන්න)

4. ජනාධිපතිවරයාට අමතර කාර්ය පැවරීම- පහත කාර්යයන් ද රේට අයත් වේ:

- ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාව අනුගමනය කරන බවට ද ආරක්ෂා කරන බවට ද වගබලා ගැනීම;
- ජාතික සමරිසන්ධානය හා ජ්‍යෙකාබද්ධතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම;
- ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවේ සහ VIIඅ ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් ආයතනවල නිසි ක්‍රියාකාරීත්වය පහසුකරලීම; සහ
- මැතිවරණ කොමිෂන් සහාවේ උපදෙස් මත, නිදහස් හා සාධාරණ ජන්ද විමසීම සහ ජනමත විවාරණ පැවැත්වීම සඳහා උචිත වාතාවරණයන් නිර්මාණය කිරීම තහවුරු කිරීම.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගෝධනයේ 5 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 33 (1) ව්‍යවස්ථාව)

5. ජනාධිපතිවරයාට සිය අහිමතය පරිදි අග්‍රාමාත්‍යවරයා බුරයෙන් ඉවත් කිරීමට තව දුරටත් බලය තොලැබේ.(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගෝධනයේ 9 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 46 (2) ව්‍යවස්ථාව)

6. කිසියම කැඳිනට් අමාත්‍යවරයෙකු, කැඳිනට් නොවන අමාත්‍යවරයෙකු හෝ නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරයෙකු එම දුරයට පත් කිරීමේ දී සහ ඉන් ඉවත් කිරීමේ දී ජනාධිපතිවරයා අගාමාත්‍යවරයාගේ උපදෙස් මත කටයුතු කළ යුතු ය. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 9 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 43 (2), 44 (1), 45 (1) සහ 46 (3)(අ) ව්‍යවස්ථාවන්)

කෙසේ වූව ද කැඳිනට් අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව තීරණය කිරීමේ දී මෙන් ම, එක් එක් කැඳිනට් අමාත්‍යවරයන්ට සහ කැඳිනට් නොවන අමාත්‍යවරුන්ට විෂයයන් පැවරීමේ දී ජනාධිපතිවරයා විසින් අගාමාත්‍යවරයාගේ අදහස් විමසිය යුතු වන්නේ එසේ කිරීමට අවශ්‍ය යයි ජනාධිපතිවරයා සලකන අවස්ථාවල පමණි. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 9 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 43 (1) සහ 44 (2)ව්‍යවස්ථාවන්)

ජනාධිපතිවරයා විසින් කවර අවස්ථාවක දැක්වූව ද,

- (අ) කැඳිනට් අමාත්‍යවරුන් සහ කැඳිනට් නොවන අමාත්‍යවරුන් වෙත පවරන ලද විෂය සහ කාර්ය වෙනස් කිරීම, සහ
- (ආ) කැඳිනට් මණ්ඩලයේ සංයුතිය වෙනස් කිරීම ද කරනු ලැබිය හැකි ය.

කැඳිනට් මණ්ඩලයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට සහ පාර්ලිමේන්තුව වෙත කැඳිනට් මණ්ඩලය දරන වගකීමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට එවැනි වෙනස් කිරීමක් බල නොපාන්නේ ය.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 9 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 43 (3) සහ 44 (3)ව්‍යවස්ථාවන්)

7. ජනාධිපතිවරයා විසින් ඔහුගේ/ ඇයගේ නිල තත්ත්වය උපයෝගී කොටගෙන සිදු කරන ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන් මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව ග්‍රේෂ්‍යාධිකරණය සතු බලයට යටත් විය යුතුය.19 වන සංශෝධනයට පෙර ජනාධිපතිවරයාට එරෙහිව **කිසිදු නඩු කටයුත්තක්** පැවරීමට හෝ පවත්වාගෙන යාමට හැකියාවක් නොතිබුණි.මෙම සංශෝධනයෙන් පැවතු ජනාධිපතිවරයාට ලැබෙන මුක්තිය (මහුට එරෙහිව නඩු පැවරීමට නොහැකි වීම)“සිවිල්” සහ “අපරාධ” නඩු කටයුතුවලට පමණක් සීමා වී ඇත.(19 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 7 වන වගනතිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 35 ව්‍යවස්ථාව)

19 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට පෙර 35 (1) ව්‍යවස්ථාව පැවති ආකාරය	නව 35 (1) ව්‍යවස්ථාව
<p>ජනාධිපතිවරයා ලෙස දුරය දරන කවර වූ හෝ තැනැත්තෙකු විසින් පොදුගලික තත්ත්වයෙහි ලා හෝ නිල තත්ත්වයෙහි ලා හෝ කරන ලද හෝ නොකර හරින ලද කිසිවක් සම්බන්ධයෙන් ඔහුට විරැදුදාව කිසිම අධිකරණයක හෝ විනිශ්චය අධිකාරයක කිසිම නඩු කටයුත්තක් පැවරීම හෝ පවත්වාගෙන යාම නොකළ යුතු ය. (අවධාරණය එක් කර ඇත)</p>	<p>යම් තැනැත්තකු ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයා ලෙස දුරය දරන අවස්ථාවක දී, ඔහු විසින් පොදුගලික තත්ත්වයෙහි ලා හෝ නිල තත්ත්වයෙහි ලා හෝ නොකර හරින ලද කිසිවක් සම්බන්ධයෙන් ඔහුට විරැදුදාව කිසිම සිවිල් හෝ අපරාධ නඩු කටයුත්තක් පැවරීම හෝ පවත්වාගෙන යාම හෝ නොකළ යුත්තේ ය (අවධාරණය එක් කර ඇත)</p>

8. පාර්ලිමේන්තුව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද (ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සංගේධනයක් තොවන) මිනැම පනත් කෙටුම්පතක් ජනමතවිවාරණයක් මගින් ජනතාව වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට ජනාධිපතිවරයා වෙත පැවති බලය ඉවත් කෙරේ. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 19 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ මීට පෙර 85 (2) ලෙස පැවති ව්‍යවස්ථාව)
9. 19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයට පෙර, වෙනත් කැඳිනට් අමාත්‍යවරයෙකුට පවරා තොමැති යම් විෂයයක් හෝ කාර්යයක් ජනාධිපතිවරයා විසින් තමාට ම පවරා ගැනීම කළ හැකිව තිබුණි. 19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනය මගින් මෙම වගන්තිය ඉවත් කර ඇතේ. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 9 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ මීට පෙර 44 (2) ලෙස පැවති ව්‍යවස්ථාව ඇතුළු තවත් වගන්ති කිහිපයක් ඉවත් කරන ලදී). කෙසේ වුවද, 19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනය ක්‍රියාත්මක වන දිනයේදී ජනාධිපතිවරයා ලෙස බුරය උසුලන පුද්ගලයා සඳහා විශේෂ ප්‍රතිපාදන හඳුන්වා දී තිබේ. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 50 (අ) සහ 51 වන වගන්ති)

ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සභාව සහ ස්වාධීන කොමිෂන් සභා

10. පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් 7 දෙනෙකුගෙන් සහ විශිෂ්ටත්වයෙන් හා අවංක හාවයෙන් යුත්, පොදු වෘත්තීය ජීවිතයේ දී කිරීමිය ලත්, කිසිදු දේශපාලන පක්ෂයක සාමාජිකයන් තොවන පුද්ගලයන් 3 දෙනෙකුගෙන් (මෙහි පහත ඇතැම් තැනක “විශිෂ්ට පුද්ගලයන්” ලෙස හැඳින්වේ) සමන්විත වන ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සභාවක් (මෙහි පහත

අැතැම් තැනක “සහාව” ලෙස හැදින්වේ) සඳහා ප්‍රතිපාදන දක්වා ඇත. ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවෙහි සංයුතිය පහත පරිදි වේ;

<u>නිල බලයෙන් පත් වන සාමාජිකයන් තියෙනෙකි</u>	කෝංචායකවරයා, අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ පාර්ලිමේන්තුවේ විරුද්ධ පක්ෂයේ නායකවරයා(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (1) (අ) (ආ) සහ (ඇ) ව්‍යවස්ථාවන්)
<u>ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවට පත් කරනු ලබන පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් සිව් දෙනා මෙසේ ය.</u>	එක් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකු, ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලැබේ.(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (1) (ඇ)ව්‍යවස්ථාව)

	(ඉ) ව්‍යවස්ථාව)
	<p>පාර්ලිමේන්තුවේ නියෝජනය ඇති දේශපාලන පක්ෂවල හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම් වල (අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ විරැදුෂ්‍ය පක්ෂයේ නායකවරයා අයත් දේශපාලන පක්ෂ හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම් හැර) පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ බහුතරයේ එකගත්වය මත නාම යෝජනා කිරීමෙන් එක් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකු, පත් කරනු ලැබේ. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංකීර්ණයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41 අ (1))</p> <p>(ඊ) ව්‍යවස්ථාව)</p>
ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සභාවට පත් කරනු ලබන විශිෂ්ට පූද්ගලයන් <u>තීදෙනා</u> මෙසේ ය.	<p>විශිෂ්ටවයෙන් හා අවංක භාවයෙන්යුත්, පොදු වෘත්තීය ජීවිතයේ ද කිරීතිය ලත්, කිසිදු දේශපාලන පක්ෂයක සාමාජිකයන් තොවන තානැත්තන් <u>තීදෙනෙකු</u> අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ විරැදුෂ්‍ය පක්ෂයේ නායකවරයා විසින් නම් කරනු ලැබේ. අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ විරැදුෂ්‍ය පක්ෂයේ නායකවරයා විසින් සිදු කරන ලද නාම යෝජනා පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරනු ලැබිය යුතු ය. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංකීර්ණයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම</p>

	ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (1) (ඁ), 41අ (4) සහ 41අ (1) (5)ව්‍යවස්ථාවන්)
--	--

11. 41අ (1) අනු ව්‍යවස්ථාවේ (ඉ) සහ (ඊ) ජේදයටතේ කරන ලද නාම යෝජනා (එනම්, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් සිවි දෙනා සහ විශිෂ්ට පුද්ගලයන් තිදෙනා) නිශ්චිතව දක්වමින් ලිඛිත දැනුම්දීමක් ජනාධිපතිවරයා වෙත ලැබේ දින දහහතරක් ඇතුළත ජනාධිපතිවරයා විසින් ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවට ඒ අවශ්‍ය පත්කිරීම් කරනු ලැබේය ය. එසේ කිරීමට ජනාධිපතිවරයා අපොහොසත් ව්‍යවහාරක්, නාම යෝජනා තැනැත්තන්, එකී කාල පරිවිශේදය අවසන් වූ දින සිට බලපෑත්වන පරිදි සහාවේ සාමාජිකයන් ලෙස පත්කරනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබේය ය.
- (19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (6)ව්‍යවස්ථාව)

12. ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවහි කාල සිමාව;

පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හරිනු ලැබුව ද, කජානායකවරයා, අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ විරැදුෂ්‍ය පක්ෂයේ නායකවරයා එකී විසුරුවා හැරීමට පසුව පත්වනු ලබන මහ මැතිවරණයට පසුව පත්වන නව පාර්ලිමේන්තුවේ කජානායකවරයා, අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ විරැදුෂ්‍ය පක්ෂයේ නායකයා තෙරා පත්කරගනු ලබන තෙක්, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවේ සාමාජිකයන් ලෙස තවදුරටත් බුර දැරිය යුතු ය.

- (19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (7)ව්‍යවස්ථාව)

- 41අ (1) අනු ව්‍යවස්ථාවේ (අශ)සිට (ඊ) ජේද යටතේ ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවට පත් කරනු ලැබූ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් සිවි දෙනා පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හරිනු ලැබුව ද, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවේ සාමාජිකයන්, මහ

මැතිවරණයට පසුව පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් අතුරින් නව සාමාජිකයන් එම ව්‍යවස්ථාවට අනුව පත් කරනු ලබන තෙක්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සහාවේ සාමාජිකයන් ලෙස කවුදරටත් බුර දැරිය යුතු ය. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (7)ව්‍යවස්ථාව)

(ඉහත විස්තර කළ පරිදි) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සහාවට පත් කරනු ලැබූ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් සිවි දෙනා සහ විශිෂ්ට පුද්ගලයන් තිදෙනා පහත අවස්ථාවක් යටතට පත් වුවහොත් මිස වසර තුනක කාලයක් බුරය දැරිය යුතු ය. එනම්: -

- ඉල්ලා අස්ථ්‍යවහොත්,
- තම බුරයේ කටයුතු කවුදරටත් කරගෙන යාමට නොහැකි ගාරිරික හෝ මානසික අභ්‍යන්තරයකට පත්ව ඇති බවට අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ විරුද්ධ පක්ෂයේ නායකවරයා යන දෙදෙනාම මතයක් ඇති කර ගන්නා අවස්ථාවක ඒ මත ජනාධිපතිවරයා විසින් බුරයෙන් ඉවත් කරනු ලැබුවහොත්,
- වරිත දූෂණ වරදක් සම්බන්ධයෙන් යම් අධිකරණයක් විසින් ඔහු වරදකරු කරනු ලැබුවහොත් හෝ ඔහු විෂයෙහි ප්‍රජා අභ්‍යන්තරය නියම කිරීමේ යෝජනා සම්මතයක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 81 වන ව්‍යවස්ථාවට අනුකූලව සම්මත කරනු ලැබේ ඇත්තම්
- සහාවේ පුරුව අවසරය ලබා නොගෙන සහාවේ අනුක්‍රමික රස්වීම් තුනකට නොපැමිණ සිටි අවස්ථාවක දී ඔහු සිය බුරය හැර ගියාක් සේ සලකනු ලබන්නේ නම් වේ.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (8)ව්‍යවස්ථාව)

41අ (1) අනු ව්‍යවස්ථාවේ (අ) සිට (ර්) ජේද යටතේ මන්ත්‍රීවරයන් සිවි දෙනාගෙන් එක් අයෙකු ලෙස හෝ විභිංචිත පුද්ගලයන් තිදෙනාගෙන් එක් අයෙකු ලෙස ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවට පත් කරන ලද සාමාජිකයු, තැවත පත් කරනු ලැබේමට සුදුස්සේක් නොවන්නේ ය.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41අ (10)ව්‍යවස්ථාව)

13. පහත සඳහන් කොමිෂන් සහාවල සාමාජිකයන් ලෙස ජනාධිපතිවරයා විසින් කිසියම් තැනැත්තකු පත් කළ භැක්තේ ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවේ නිරදේශය මත පමණි. එම කොමිෂන් සහා වන්නේ: -

- මැතිවරණ කොමිෂන් සහාව;
- රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සහාව;
- ජාතික පොලිස් කොමිෂන් සහාව;
- ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන්
- සහාව;
- අල්ලස් හෝ දූෂණ වෛදනා විමර්ශනය කිරීමේ කොමිෂන් සහාව;
- මැතිවරණ කොමිෂන් සහාව;
- සීමා නිර්ණය කොමිෂන් සහාව;
- ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සහාව.
- විගණන සේවා කොමිෂන් සහාව.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41ආ (1)ව්‍යවස්ථාව)

14. ඉහත සඳහන් සැම කොමිෂන් සහාවක් සඳහා ම ජනාධිපතිවරයා විසින්, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවේ නිරදේශය මත සහාපතිවරුන් පත් කළ යුතු ය. මේ

සඳහා සහාව විසින් එක් එක් කොමිෂන් සහාව සඳහා නම් තුන බැඟීන් ජනාධිපතිවරයාට නිරදේශ කළ යුතු ය.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41ඇ (3)ව්‍යවස්ථාව)

15. පහත තනතුරු සඳහා ජනාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරන නාම යෝජනා අනුමත කිරීමේ බලය ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවට ඇත. එනම්:-

- අගුවිනිඹ්වයකාරවරයා
- ගේංච්යාධිකරණයේ විනිඹ්වයකාරවරුන්;
- අභියාචනාධිකරණයේ සහාපතිවරයා සහ අභියාචනාධිකරණයේ විනිඹ්වයකාරවරුන්;
- අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සහාවේ සාමාජිකයන්.
- තීතිපතිවරයා;
- විගණකාධිපතිවරයා;
- පොලිස්පතිවරයා;
- පරිපාලන කටයුතු පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තු කොම්සාරිස්වරයා (මිම්බුඩ්ස්මන්);
- පාර්ලිමේන්තුවේ මහ ලේකම්වරයා.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41ඇ (1)ව්‍යවස්ථාව)

16. සහාවේ යම් රස්වීමක් සඳහා ගණපුරණය සාමාජිකයන් පස් දෙනකුගෙන් සමන්විත විය යුතු ය. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 41ඇ (3)ව්‍යවස්ථාව). කෙසේ වුව ද, සහාව විසින් කරනු ලැබිය යුතු ඕනෑම නිරදේශයක් හෝ අනුමත කිරීමක් ද, ගනු ලබන ඕනෑම තීරණයක් ද බලසහිත වීමට නම් අවම වශයෙන් සහාවේ සාමාජිකයන් පස් දෙනෙකුවන් එය සනාථ කළයුතු ය.

17. සහාව විසින් කරනු ලැබිය යුතු සැම නිරද්‍යයක් හෝ අනුමත කිරීමක් ද ගනු ලබන සැම තීරණයක් ද ඒකමතිකව තීරණය කිරීමට සහාව විසින් උත්සාහ දරන ලැබිය යුතු ය. ඒකමතික තීරණයක් ගත නොහැකි අවස්ථාවක දී සහාවේ රස්වීමට පැමිණ සිටින සාමාජිකයන් පස් දෙනුකුට නොඩු සංඛ්‍යාවක් විසින් සහාය කළහාන් මිස, සහාව විසින් කරන ලද යම් නිරද්‍යයක් හෝ අනුමත කිරීමක් හෝ ගනු ලැබූ යම් තීරණයක් හෝ බලසහිත නොවිය යුතු ය. (රස්වීමේ සහාපතිත්වය දරන සාමාජිකයාට මූල්‍ය ජන්දයක් නොමැති නමුත්, සහාවේ යම් රස්වීමක දී තීරණය කරනු ලැබිය යුතු යම් නිරද්‍යයක් හෝ අනුමත කිරීමක් හෝ තීරණයක් සඳහා සම සමව ජන්දය ලැබුණු අවස්ථාවකදී තීරක ජන්දයක් පමණක් හිමි වේ.)

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුනුම ව්‍යවස්ථාවේ 41ං (4) සහ (5)ව්‍යවස්ථාවන්).

18. සහාව විසින් එළඹෙනු ලබන සියලු ම තීරණ හෝ අනුමත කිරීම් සහ නිරද්‍යයන් අවසානාත්මක වන අතර, අධිකරණයක් මගින් ප්‍රශ්න කිරීමට ලක් කළ හැක්කේ ආණ්ඩුනුම ව්‍යවස්ථාවේ 126 වන ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන වලට යටත්ව මූලික අයිතිවාසිකම් පෙන්සමක් මගින් පමණි.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංයෝධනයේ 8 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුනුම ව්‍යවස්ථාවේ 41ං ව්‍යවස්ථාව)

19. රජයේ ගුවන් විදුලි සහ රුපවාහිනී සේවා ඇතුළුව රජයට අයත් යම් දේපලක් පවතින ආණ්ඩුව විසින් සිය මැතිවරණ කටයුතු සඳහා යෙදුවීම වැළැක්වීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සහාවට බලය ඇත.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 23 වන වගන්තිය,
ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 104ආ (4) සහ (5) ව්‍යවස්ථාවන්)

20. ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථා සහාවේ අනුමැතියට යටත්ව
මැතිවරණ කොමිෂන් සහාව විසින් තීරණය කරනු
ලැබිය හැකි පරිදි වූ තියමයන් සහ කොන්දේසි මත
මැතිවරණ කොමිෂන් සහාව විසින් මැතිවරණ
කොම්සාරිස් ජනරාල්වරයෙකු පත් කිරීමට ඉඩ සළසා
අැත.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 24 වන වගන්තිය,
ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 104ඉ (1) ව්‍යවස්ථාව)

21. 41(ආ) (6) ව්‍යවස්ථාවේ දැක්වෙන පරිදි, මැතිවරණ
කොමිෂන් සහාව හැර එම ව්‍යවස්ථාවේ උපලේඛනයේ
සඳහන් අත් සියලු කොමිෂන් සහා පාර්ලිමේන්තුවට වග
කිවයුතු ය. පිළිතුරු දීමට බැඳී සිටිය යුතු ය. කෙසේ වුව
ද, 104ආ (3) ව්‍යවස්ථාවට අනුව, මැතිවරණ කොමිෂන්
සහාව විශේෂිතව ම පාර්ලිමේන්තුවට වගකිව යුතු අතර,
පිළිතුරු දීමට බැඳී සිටිය යුතු ය. පාර්ලිමේන්තුව
විෂයයෙහි මැතිවරණ කොමිෂන් සහාවෙහි කාර්ය භාරය
පැහැදිලි නොවන අතර, මෙම ප්‍රතිපාදනය බලාත්මක
කිරීම සඳහා ස්ථාවර නියෝග කිසිවක් පනවා නොමැත.

ව්‍යවස්ථාදායකයෙහි සිදු වූ වෙනස්කම්

22. පාර්ලිමේන්තුවේ කාල සීමාව වසර 6 සිට වසර 5 දක්වා
අඩු කරන ලදී.(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 15 වන
වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 62 (2) ව්‍යවස්ථාව)

23. සිය අභිමතය පරිදි පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමට ජනාධිපතිවරයාට ඇති බලය මෙමගින් ඉවත් කෙරේ. 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට අනුව ජනාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරිය තැක්කේ පහත අවස්ථාවල දී පමණි:-

- පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රීවරුන්ගේ සංඛ්‍යාවෙන් ක්‍රත්‍යාවන් දෙකක් පිරිසකගේ යෝජනා සම්මතයක් මගින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හරින ලෙස ජනාධිපතිවරයාගෙන් ඉල්ලීමක් කරනු ලැබුවහොත්.
- පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රථම රැස්වීම පැවතුව් දිනයෙන් අවුරුදු හතරක් සහ මාස හයක කාලයක් අවසන් වූ පසුව ඕනෑම අවස්ථාවක.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 17 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 70 (1) ව්‍යවස්ථාව)

24. ද්විත්ව පුරවැසි හාවය සහිත පුද්ගලයන් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකු ලෙස තෝරා පත් කරගනු ලැබීමට සුදුසුකම් නොලබයි (92 (ආ) ව්‍යවස්ථාවට අනුව). මෙම වගන්තියට අනුව, ද්විත්ව පුරවැසි හාවය සහිත පුද්ගලයෙකු ජනර්ජයේ ජනාධිපතිවරයා ලෙස තෝරා පත් කරගනු ලැබීමට ද සුදුසුකම් නොලබයි.

(19 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 20 (4) වන වගන්තිය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 91 (1) (අ) (xiii) ව්‍යවස්ථාව)

වෙනත් වෙනස්කම්

25. අමාත්‍යවරුන් (කැබේනට් සහ කැබේනට් නොවන යන දෙවර්ගයම) සංඛ්‍යාව සඳහා උපරිම සීමාවක් මෙමගින්

හදුන්වා දී තිබේ. - එනම් කැඳිනට මණ්ඩලයේ මූල අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව නිහ නොඉක්මවිය යුතුය; කැඳිනට මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් නොවන අමාත්‍යවරුන්ගේ සහ නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන්ගේ සංඛ්‍යාවේ එකතුව හතලින නොඉක්මවිය යුතු ය. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 9 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුනුම ව්‍යවස්ථාවේ 46 (1)වනවස්ථාව)

රේග පාර්ලිමේන්තුවට පමණක් අදාළ වන විශේෂ අන්තර්කාලීන විධිවිධානයක් ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පනත්කෙටුම්පතෙහි ඇතුළත් විය. එනම්, “ජාතික එක්සත් ආණ්ඩුවක්” පිහිටුවනු ලැබුවහොත්, කැඳිනට අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාවහි උපරිම සීමාව හතලිස් පහ දක්වාත්, කැඳිනට නොවන අමාත්‍යවරුන්ගේ සහ නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන්ගේ සංඛ්‍යාවහි උපරිම සීමාව පනස් පහ දක්වා ද ඉහළ දුම්ය හැකි ය.

කෙසේ වුව ද, “ජාතික ආණ්ඩුවක්” පිහිටුවනු ලැබුවහොත්, කැඳිනට අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව සහ කැඳිනට නොවන අමාත්‍යවරුන්ගේ සහ නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව පාර්ලිමේන්තුව විසින් ම තීරණය කළ යුතු බවට කාරක සභා විවාදයේ දී මෙය සංගේධනය කරන ලදී. කාරක සභා අවස්ථාවේ දී සිදු කරන ලද සංගේධනයන් පසුව, මෙම විධිවිධානය මින් ඉදිරියට අදාළ වන්නේ රේග පාර්ලිමේන්තුවට පමණක් නොවේ. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 9 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුනුම ව්‍යවස්ථාවේ 46 (4) සහ (5)වනවස්ථාවන්)

26. නීතියෙන් ලබා දී ඇති පරිදි, තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීමේ අයිතිවාසිකම ඇතුළත් කිරීම. (19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධනයේ 2 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුනුම ව්‍යවස්ථාවේ 14අ වනවස්ථාවන්)

27. රජය විසින් “වහා අවශ්‍ය වන පනත් කෙටුම්පත්” ලෙස නීති සම්මත කර ගැනීමට ඉඩ සළසා තිබුණු ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන ඉවත් කරන ලදී. - “ඡාතියේ යහපත පිණිස වහා අවශ්‍ය වන්නා වූ” බවට කැඳිනට මණ්ඩලය විසින් සහතික කරනු ලබන පනත් කෙටුම්පතක් කෙළින් ම ග්‍රෑෂ්‍යාධිකරණය යොමු කිරීමට 19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධිනයට පෙර ජනාධිපතිවරයාට අවසර තිබුණි. ඉන්පසුව, ජනාධිපතිවරයාගේ උපදෙස් මත, එම පනත් කෙටුම්පත ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල ද යන්න පැය 24ක් හෝ පැය 72ක් තුළ තිරණය කිරීම ග්‍රෑෂ්‍යාධිකරණයට විසින් සිදු කළ යුතුව තිබුණි.(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධිනයේ 30 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 122 ව්‍යවස්ථාව ඉවත් කිරීම මගින්)
28. පනත් කෙටුම්පතක් (ගැසට පත්‍රයේ පල කිරීම මගින්) මහජනතාවට ප්‍රසිද්ධ කළ යුතු කාල සීමාව පාර්ලිමේන්තුවේ තාක්‍රය පත්‍රයට ඇතුළත් කිරීමට පෙර දින 7 සිට 14 දක්වා වැඩි කර ඇති.(19 වන ව්‍යවස්ථා සංගේධිනයේ 18 වන වගන්තිය, ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 78 (1)ව්‍යවස්ථාව)